

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, п. пош.
Конто почт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в крив. 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фр.
Італії 750 л., Німеччині 750 м.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лєй, Болгарії 750 лєв, Австрії
750 ш. — Зміна адреси і год.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІН.
СТРАШІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

Після атентату на Мусолінію.

Рим, 1. листопада 1926.

У зв'язі з атентатом на Мусолінію повідомляють, що революцери-кула надшарпали Мусолінію лише стажку ордеру Маврикія, який Мусоліні мав на собі і шматок однострою на висоті грудей, а потім дернула через рукав бурмістра Боллоні, який був із Мусолінієм. Серед захоплено, який зараз счинився, виконавця атентату зараже була обурена товпа. Мусоліні був спокійний. Задержав авто, в якому їздив, а потім поїхав у дальшу дорогу на залізничний двір, де ждала його сім'я, яка товаришила йому в дальшій подорожі до Форті. На майдані перед дворцем Мусоліні до конав перегляду баталіону моряків, а потім вилосив промову до кількох соток присутніх офіцерів маринарки, але ні словом не згадав про атентат.

На тілі виконавця атентату ствержено 14 ран від кинжалів і сліди удущення. Найшли при ньому ще одну кулю, якої видно вже не міг ужити. Обчислюють, що від вистрі-

лу до смерті виконавця атентату не минуло більше як півтора хвили.

Мусоліні приїхав до Форті із сімєю. Товпа витала його з одушевленням. Король прислав Мусолінію телеграму, в якій шле йому сердечні бажання з приводу того, що вийшов ціло з атентату. Папа, як дізнався про атентат, казав висловити Мусолінію обурення з приводу атентату і бажання з нагоди урятування. Мусоліні переслав із Форті до посла Артінегія, головного провідника фашизму в Боллоні, телеграму, в якій головну частку присвячує розв'язці фашизму у Боллоні. При кінці телеграми агадує про останній атентат як про злочинний епізод і повідомляє Артінегія, що посилає йому перестрілку стажку ордеру, щоби зложив її до скарбниці пам'яті болонського фашизму. На закінчення каже: За твоїм посередництвом хочу сказати кілька слів із безоглядною певністю, а саме, що ніщо мені не може стати, доки не сповниться моя місія.

Німецько-французьке порозуміння.

Берлін, 1. листопада 1926.

Міністр закордонних справ д-р Штресман вернувся до здоров'я й обняв урядування. Сьогодні відбулися засідання міжміністерської комісії, уложеної з фахівців, для пороблення технічних приготувань, що виходять з програми порозуміння, уложеної в Туарі. Матеріал цієї комісії використає Штресман завтра на комісії райстагу для закордонних справ, де буде обговорювана в деталях справа французько-німецького порозуміння.

Польський консулят у Києві.

Київ, 1. листопада 1926.

Дня 31. жовтня ц. р. відбулося тут отворення польського консуляту, в якому взяли участь представники комісаріату закордонних справ Браун і Петренко, представник польського уряду Скішинський, делегати консулярного корпусу і представники місцевих властей. Після отворення консуляту польський консуль приймав гостей сидданям.

Енміна територій між Польщею і Румунією?

Париж, 1. листопада 1926.

Париська агенція „Фурнієр“ повідомляє, що між польським і румунським урядом мають зачатися переговори в справі винятків територій на польсько-румунський кордон. Польща нібито є рішена відступити Румунії полоси, що лежать біля Бесарабії, а в заміну за те одержать від Румунії частку Буковини.

За довги старої Росії.

Відень, 1. листопада 1926.

„Нас Фрас Прессе“ повторює за „Шкаго Трібун“ вістку, яка походить з офіційних льондонських код, немовто уряд СРСР має намір виступити з новим планом полати до довгів царської Росії. А саме він має запропонувати скликання в тій справі конференції вірителів до Відня.

Вибори до міськ их рад в Англії

Лондон, 1. листопада 1926.

Сьогодні відбулися в цілій Англії і Валії вибори до міських рад. Особливе заінтересування викликають вибори в північній Англії, де розвела широку виборчу кампанію Лейбур Парті.

Гардінг у Львові.

Львів, 1. листопада 1926.

Вчора приїхав з Дрогобича до Львова губернатор Гелсгай Ке-е-е Ваак-у Гардінг. Він обіздить Польщу на запрошення Банку Краєвого Господарства, щоби пізнати господарське життя Польщі. У Львові Гардінг стрінувся в готелі Жоржа з дир. Стечковським.

Крадіж у краківському університеті.

Краків, 1. листопада 1926.

Минулої ночі невисліджені досі люди дісталися на подвір'я університету, відчинили внутрішні входні двері, передісталися до квестури і розбили касу приладдя до вломів. Забрали всі гроші з каси, а саме 135 тисяч зол.

Ограблення костела.

Виньки, 1. листопада 1926.

Вчорашньої ночі невисліджені люди вломилися до костела оо. Францисканів у Чиншак під Львовом і ограбили його майже зовсім. Забрали всі золоті і срібні вощі, цінності кільканашть тисяч золотих, срібні посудини, порозинали скарбонки і шафи. Слідство веде пошпийний постерунок із Виньки.

Біржа.

Гроші.

Долар американський 8'98—8'98 і пів, канадський долар 8'93—8'93 і пів, чеські корони 0'26'25—0'26'30, лєй 0'34'00—0'34'33, франки французькі 0'26'30—0'26'35, франки швейцарські 1'12—1'13, фунти штерлінгів 43'00—4'40.

Золото 30 австр. корон 35'70—36'00, 20 фр. франків 33'25—33'30, 20 нм. марок 42'50—42'55, 10 рублів 45'3—46'00.

Срібло: австр. корона 0'30—0'63, 5 австр. корон 3'30—3'40, австр. флорен 1'65—1'75, рубль рос. 2'61—2'60, крона австр. 1'30—1'33.

Радянська Україна.

Робота Інституту наукової мови.

Інститут української наукової мови при Всеукраїнській Академії Наук розпочав широку роботу. Інститут має вже широкі стіжки кореспондентів як в Союзі, так і за кордоном, що надсилають зібрані ними матеріали. Про заведення Інституту вчений секретар Інституту проф. Холодний говорив: Інститут встановлює наукову термінологію на групі існуючої літератури й на підставі народної мовної матеріалі. Для ознайомлення населення з працею Інституту видаватимуться „Вісти Інституту Наукової Мови“. Для збирання фільмологічного матеріалу Інститут прислав експедиції до різних районів України. При Інституті існують відділи: природознавства, техніки, сільськогосподарства, мистецтва й соціально-економічний. Інститут останніми часами має вже зв'язок майже з всіма закордонними науковими установами, що з ними встановлено обмін виданнями. Між іншим Інститут запрошено прийняти участь в науковій праці для складання міжнародного с-г. словника, що його видає Радянська Академія. Незабаром Інститут видасть низку словників, а саме: великої сільськогосподарської, ботаничної, орнітологічної (назви птахів), ітнологічної (назви риб), словник діалектів й низку інших словників. Загалом намічено видати 34 словники.

Семінари українознавства.

За дозволом Укроблосотса Наркомосити при перших державних курсах української мови та українознавства організовано будуть спеціальні українознавчі семінари, а саме: 1) Семінар методичний української, 2) Семінар українського письменства, 3) Семінар історії класової боротьби на Україні, 4) Семінар економіки України, 5) Семінар системи радянської освіти та культури на Україні (освітні та мистецькі заклади). Семінари мають на меті підготувати викладачів української та українознавства до роботи другого ступеня української по держустановах, підприємствах, клубах, тощо, а також підготувати та перепідготувати кадри вчителів краєзнавства по вузах та школах м. Харкова. Гля керівників семінарів запрошено відповідних науковців та культурно-громадських сил Харкова.

Культурний зв'язок України з Білоруссю.

Інститут білоруської культури ухвалив запросити в України на академічну конференцію, що має незабаром відбутися в Мінську, академіків Грушевського і Кримського та фільмолога Куриля, Тимченка, Гапцова й Гімчичова.

Концерти українського концертного бюро.

Концертне бюро при українському оперному об'єднанні блискуче розпочало свій зимовий сезон симфонічними концертами диригента віденської опери Фріца Стідри. 25. жовтня концертне бюро влаштувало черговий концерт європейського піаніста Анрі Жиль-Маріє. В майбутньому з 15. листопада бюро передбачає значно поширити свою роботу по всій Україні. В наступних концертах візьмуть участь, крім відомих російських та закордонних диригентів і артистів, ще капеля „Думка“ та інші. Між іншим концертне бюро намітило організувати низку концертів української капелі „Думка“ за кордоном. У зв'язку з тим із „Думкою“ ведуться переговори, що мають закінчитися цими днями.

Успіх фільми „Тарас Шевченко“.

Фільма „Тарас Шевченко“, що й випустила одеська кінофабрика, з великим успіхом демонструється по одеських кінотеатрах. Громадсько, театральні та журналістичні кола, а також критики авдають, що „Тарас Шевченко“ є першою вдаваною спробою дати справжню культурно-національну фільму. Поруч з життям поета проходить на сцені своєрідне минуле українського народу та української маси, що з неї виникло поет.

У Київській Державній Опері.

Центральною роботою в Київській Державній Опері буде поставлена опера „Тарас Бульба“. Судяче офіційно записав роботу художник А. Петренко. Складено спеціальну комісію, що працює над ліричним текстом опери.

Теорія і практика.

Львів, 2. листопада 1926.

В світлі життєвих винок інакше представляється і справа українського високого шкільництва на західно-українських землях.

Деколи знімаються у нас закиди на адресу політичного проводу, що він не кладе спеціальної ваги на справу українського університету, що він не висуває її на чолі своєї акції. Колиж ту справу беруть в свої руки наукові чинники, то політичний провід навіть „робить перепони“ в їхніх заходах, заявляючи, що це справа політична і розв'язка належить виключно до політичних чинників.

Справді, університетська справа є питанням політичним. Під сучасну пору немає в нас ні одної справи, яка не носила б на собі всіх ознак політичності — як з огляду на її положення, так і з огляду на її відношення противника до всіх проявів вимог українського життя. Дотеперішні перипетії університетської справи ясно вказують, в яку площину ставить її наш державець.

Ухвала польського союму про заснування українського університету (аккон з 26. вересня 1922) мала виключно політичний характер, щоби між іншим тим способом одержати згоду антантських великодержав на задержання Сх. Галичини. Яка-небудь агадка про неї, чи то відказ міністрування в резорті освіти проф. Мікуловського-Поморського, чи в часах експортного лібералізму на женецькій арені гр. Скішинського, чи якісь відома акція б. мін. Ст. Грабського — все те мало тільки виключно політичну мету. І хоч справа українського університету й досі знаходиться в трансцендентально-платонічних районах, то вона вже віддала великі прислуги нашому противникові: не приносячи нам найменшої, навіть чисто формальної користі, навіть заспокоєння нашої національної культурної амбції. Здається, що з університетської справи — як з цитрини — витиснули „наші“ державці на міжнародній арені вже всі можливі соки і, зложивши її до архіву своїх пам'яток під багатомовним налісом: „równi z równymi, wolni z wolnymi“.

Та поруч такої постанови університетської справи вона має ще політичний характер з іншого боку. Навіть здійснення ухвали польського союму з 26. вересня 1922 без одночасної зміни політичних відносин на західно-українських землях перетворює той університет в установу наскрізь нежиттєву, мертва. Правда, навіть зруб університету, навіть два теоретичні факультети (філософський і правничий) були б деяким досягненням української науки, даючи основу діяльності і зареєстр праці для деяких наших учених. Але таке вирішення справи не є ніяким вирішенням з погляду життєвих потреб нації. Два теоретичні факультети тільки тоді були б в значній мірі життя, коли перед їх абсолюентами був відкритий шлях бюрократичної кар'єри на рідній землі. А так, як тепер мають справу, знаємо, що цей шлях щільно замкнений. З другого боку ми вже дізнаємося, чому наша зруба університету, ніяк налітний, ніякі засоби в ділянці високого шкільництва не можуть нас задовольнити. Навіть потрібний до нього університет з

Небувалий стінний календар „Рідної Школи“ на 1927. рік

ілюструючи образками діяльність Товариства, вже друкується, й на днях буде розісланий усім Вп. Прихильникам.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Громофони і плити

в найбільшій
виборі

„МЕЛОДИЯ“ ЛЬВІВ
Коперника 5.

Телеф. 8-59. 6/2 1-7

1 зол. 50 сот. коштує одна ложка, ніж, або вишиї з хінського срібла у Мандла Коперника 14. Проти кіна Коперник. 6/2 2-7

До Високоповажаного Пана
Несифа Раллапорта, дентиста
у Львові, пл. Маріївська ч. 7.
(над казарною де ля Пе).

За незвичайно старанне технічне виконання зубабавки складаю Вам отсею до-рогого мою щирю подяку.

З належкою пошаною
Д-р Степан Білик,
адвокат в Городку Яг.

835 1-1

протязі 30 років мав величезний вплив на єврейську масу Галичини і поза її межми, створюючи довкола себе справжній рабінський світ з атмосферою своєрідного ортодоксального єврейського культу. Австрійська влада при допомозі галицьких намісників завсідь рахувалась а його впливом на єврейську масу, і зверталась до нього у важких політичних моментах (напр. вибори). Роках стояв довгі роки на становищі повної ортодоксії, неприхильної до модернізації єврейського життя, згодом побачивши перевагу „нових течій“, обмиравши від політики, обмежившись виключно до впливів релігійних. Бельзійський „двір“ рабінства мав фанатичних прихильників серед широкого побожної маси Жидів у всьому світі. Незадру Роках вивозив свій рід від славного амстердамського рабінства, а той аж від короля Давида. Правниці до-машнього ладу у домі рабінства мали супро-тиставити релігійного обряду. До нього до-му крім ближчої та дальшої родини належали численні „братства“, які теоретично окрему касту і користувались фондами сільної ка-си, піддавалися головно доходами рабінства — дуже значним. Головним зай-няттям рабінства була молитва і зберігання правил талмуду, себто головно посту. Ра-бін мало їв, майже не пив і не курив, бо-гують віднаве від науки. Мав дескертю дітей: двоє з першого подружжя, семеро з другого. Його наслідником є найстар-ший 4-літній син; найстарша дочка є за-рабіним в Остії на Волині. Другий син, з другого подружжя, не мав шаста в лю-бови: його жінка з європейською освітою покинула його і вийшла до Палестини як учителька. Чотири дочки бельзкого пади-ка складають своєю красою і європейською освітою. Похоронний обряд при єврейсь-ких рабін дуже оригінальний. Дві ночі тіло рабін лежить ненарушено в ліжку, вкрите рясном. Другий день (субота) присвячений жалобі: триває та співом. У суботу вечір покладено тіло рабін на землю. Від цієї хвилини єврейська маса переходила перед покійником, а всю передпохоронну ніч відчували псалми. У неділю вранці кіль-кадесят рабін, що приїхали до Белза, обмивали тіло. В полудне перенесли тіло до синагоги, де відбулися промови: брат рабін і по черзі, всі його сини, зяті, на-решчій наймолодшої дочки (його батько юдейський рабін. Пізніше голова місце-вого кагалу подав до відома, що наслід-ником покійника є його найстарший син, Арош.

— Два нові пам'ятники Масарика. В день чеського національного свята (28. м. ж.) відсвятковано для нові пам'ятники в честь Масарика, а саме в місті Градец Кральові і в Йозефові.

— Американська практичність. Не-відомо, чи існує в нас статистика, на-скільки збільшилось число тих, що вчать-ся класичних мов: латинської та грецької. Гадаємо, що сильно зменшилось. Родичі відмовились по 8 роках науки до пере-свідчення, що втрачали на дурно час і ене-ргію на вивчення слівця і граматик, не-радо повторюють той самий експеримент на своїх дітлах. В Америці навпаки. Коли в 1890 р. було там лише 100.000 учнів, до-вчилися латини, в 1915 р. було їх 400.000, а в 1925 р. є вже мільон. Чому? Чи тільки тому, що латина — головне ажредко англійської, а для української — старославянська? Ні. Американці вчать латини у найтіснішій зв'язку з сучасністю. Коли в школі читають про Цинціата — прирівнюють його до през. Кузілжес, тому,

що він також дійшов до становни-ща держави від кльоробства; коли гра-ють у м'яч, співують національні гимни в латинським перекладі — хоча й не по-етично, але живі. А пригоди Одеса, Енея, чи Галісму відно відносять на фільми; у школах грають класичні змодернізовані п'єси, навіть перероблені на оперетку та фарсу. Чи такі студії дають ученикам знання латинської мови — це друга спра-ва. Але в кожному разі така метода на-вчання не дає їм похитати і ставитись з відрадою до латинської книжки і напе-влю полнціас ім масу відомостей про класи-чний світ. Коли ми дійдемо до цього? Мабуть не раніше, аж кожний наш саж-нин матиме автомобіль.

— Найсильніший чоловік. Майже кожне місто (головно провінційна) читає раз у рік офіційно про приїзд „найси-льшого чоловіка в світі“. Львів оглядав до роки тому такого „новітнього Самсона“ Брайтбурга, що вмер недовго від з-тросія крові при продукції доманя-вального штов. Більш міста мають ще силь-ніших людей. Європейська преса згадує те-пер справжнього Самсона, який після ви-ступів у Парижі зупинився в інших вели-ких столицях. Його прізвище Рігуло; має 23 роки, важить приблизно 100 кіло. Два роки тому був простим жоювром; підчас олімпійських ігор у Парижі виступи-в як аматор і побив усіх професіоналів без труднощі у підземні тагари; він підняв 17 кіло з землі понад голову; одною рукою 105 кіло. Одночасно є зна-менитим грачем у копіній м'ячі й інших легкоатлетичних спортах. Шойно від ро-ку став „легкоатлетом“ з професії. Будова його тіла є зовсім нормальна і не ви-значає величезних розмірів.

— Чи ви танграміте? Прочитайте це слово ще раз уважно і затямте собі його. Це не друкарська помилка, а нове модне слово, яке незабаром увійде в життя. Павиш і Лондон уже грають у танграм. Це не є новий дикий танець, а нова товчницька гра, яка може забавляти більше осіб або й одну, коли вони не знають, що розумного зробити з дурним часом. Є це дерев'яний прямокутник з ебоніту, поділений на різні нерівні кусні. З них можна скласти предки фігури. Поворот до діточих літ, до каміньї Рік-тера, а навіть до давньої давнини наших предків. Китайці грали в танграм уже ти-сячі літ тому і називали його „чі чіа ку“ себто понашому „сім мудрадійних куснів“. Греки мали таку саму штуку з 14 куснів, називали її „стомахоном“ або „доку-лю“, буміто приймав Архімедом. Дявне, що фігури у цих двох народів були зовсім подібні. Ще дивніше, що сучасні Архімеда справді не в силі при-думати нічого нового і що люди для розважки нудять халатують тих самих способів на протязі століть!

— Світова хроніка. Недавно відкри-ли з державних пруських архівів цілі руко-писи, між ними і листи Лютера. Рукопи-си продано в Бельгії одній англійській фірмі. Фірма дізнавшись, де їх вкрадено, звернула рукописи, але задержана листи Лютера, домагачи за них 500.000 м. Прусський уряд починає процес. — Італій-ський уряд звернувся до радянського у-ряду з проханням подати йому звістку, що сталося з італійським „Наполеонів-ським“ п'єсаром, узятим російською ар-мією в полоні в 1812 р.; дотепер він був у Казанському соборі, тепер перевезений у Москву. — Вулчій білий 59-літній скри-пак шотландського міста Кіркардлі, на ім'я Андрій Гільок став одним махом слави-ним на весь світ: дістав у спадщину по якійсь кренкуві, що вивав давно до Австралії 800 тис. фунтів. — У Москві влаштовано в різних пунктах міста величезні гіган-тофони, які передають безплатно щоденно концерти радія для населення. — В Аме-риці обібрали майно наукової експедиції до Гвінуа. Амундсена: звіти вислали до Норвегії 200 скринь з ріжним приладдям. Коли вони прийшли до Норвегії, в се-редині була тільки солома та папір. В який спосіб довершено крадіж, ніхто ще не знає.

Товариство „Просвіта“ у Львові
скликує на день 7. листопа 1906
Красивий зізд провідників і ре-
жисерів амат. театр. гуртків

який відбудеться від год. 10 рано в вели-кій залі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові,
вул. Шацькевича ч. 5, з наступним поряд-ком: 1. Відкриття Зізду. 2. Значіння і за-дання Амат. Театр. Гуртка — проф. Мих.
Галушницький. 3. Значіння і завдання хо-рів і музич. гуртків — о. Садовський.
4. Організація театр. гуртків і театр. комі-сії — о. Мурський. Петро. 5. Організація
хорів і муз. гуртків — д-р Чайковський
Богдан. 6. Вистава театральних приладів.
7. Театр. вистава на сцені „Одруження“
комедія Гоголя. Кождий амат. Гурток, а
осібно Виділ філіяльний повинні вислати
своїх делегатів. 842 1-1

Посмертна згадка.

О. Юліян Козловський, парох в Іва-но, деканата заліщанського, помер а Івано дня 18. жовтня 1926 р. в 51 році життя, а 27 січня. Покійний був парохом повних 30 літ в Івано і чер-гою той час трудився ревно в своїй па-рохії коло посягшого і економічного дивігнення нашого народу. Довгі літа аж до своєї смерті був головою читальні „Просвіти“ в Івано, основаної ще в 1896 р. Його попередником о. Велигорським, одним з перших піонірів просвіти і по-літичної праці в залішаньї повіті. Захо-дом Покійного основано весною п. р. а Івано кооперативу, яка гарно розви-вається. Завдяки діяльності Покійного гро-мадяне Івана є національно та політично освідомлені і свого часу, перед війною, вивалили при соймовіх і парламентарних ви-борах подну гідну залізу солідарність і військову дисципліну. Скромію вдачі і приступий для всіх, тишився Покійний любовю своїх парохів і симпатією всіх, що його знали. Тому і смерть його ола-зували на похоронах всі його парохіє і численне зібране кондеканальне духо-венство. Над відкритою могилою Покій-ного промовляв іменем духовенства о. Олександр Руденський, парох у Жежаї, іменем філії тов. „Просвіти“ в Залішанях голова д-р Роман Стефанович, адвокат у Залішанях, а іменем громадян Івана ан-гелосні зворушували промову Орест Ві-стовський. Нехай буде Покійному пером рідна земля, котру він так любив і для котрої народа цілий свій вік він так щиро трудився!

Пам'ятайте, що всякі збірки на
нагробник на могилі І. Франка
треба посилати до Центробанку
(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) у
шадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський
Хор під управою Петра Касасько-
го у складі 30 осіб виступає:
Середа 3.XI. Борислав.
П'ятниця 5.XI. Самбір.
Субота 6.XI. Старий Самбір.
Неділя 7.XI. Старий Самбір. 719 22-7

„Український Національний Хор“
під управою Дмитра Котка:

4. XI. — Золочів.

5. XI. — Тернопіль.

До складу хору негайно потрібні для
визду на Німеччину 2 баси і 1 тенор.
Зголошення слати негайно Варшава,
пл.и Trzech Krzyży 13. Музична Школа
Д. Котко. 528 1-2

Ревізійний союз українських ко-
оператив виставляє о знижку ціни їзди
для вибраних делегатів на свої Збори
а дни 6. листопада ц. р. По карти упо-
важнюючі до знижкових білетів від 6-го до
8. листопада, зголошують вибрани делегати
в своїх Повітових Союзах, а де таких
нема, то звернутись письменно до Ревізій-
ного Союзу у Львові й залучити упова-
ження на делегати від Надзирної Ради
до участі в Зборах. До Львова платиться
повний білет, зі Львова користається з 66
процентовой знижки. З поворотної знижки
можуть користати виключно ті особи, які
одержали карту дадуть до перестепплю-
вання залізничні касі а своїй стації від-
їзду до Львова. 1-1

З нагоди вінчання Вп. С. Титли з Вп.
О. Головицького зібрано між всілякими
гостями 21'65 зол. на „Рідну Школу“. Всім
Жертводавцям складає ширю подяку Го-
ловна Управа „Рідної Школи“.

Місто подяк за желания з нагоди
50-літнього ювілею свшченства зложив на
„Рідну Школу“ 25 зол. Всі о. Андрій Ти-
мос, Гуминська-Теребовля. За жертву ширю
дякує Головна Управа „Рідної Школи“. 839 1-1

Мистецька Виставка Караї Ко-
стирка в Стрию відкрита від 1.-15. ли-
стопада ц. р. 841 1-3

ДРІБНІ ОГолошення.

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю
з хінського срібла у Мандла, Копер-
ника 14. Проти кіна „Коперник.“ 681а 6-7

ФОРТЕП'ЯН і п'янно куплю зараз. По-
дати ціну і фірму. Письмени оголо-
шення до бюро Якобі, Львів, Зіморонича
ч. 14, під „Готика“. 829 3-5

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до першої
книжочки по 3 зол. вислає М. Мат-
війчук, Львів, Панська 17. 7876) 3-4

КУПИЛО РЕАЛЬНІСТЬ в ціні 5000
1000 доларів. Плачу готівкою. Софія
Козименко, хаайка у о. Михайла Ве-
режюка, душпастиря в Ясенівій горіш-
ній, повіт Косів. 828 3-3

ПАИПРАКТИЧНІША АЗБУКА діточа а
коробках по 60 сот. вислає М. Мат-
війчук, Львів, Панська 17. 787а) 3-4

СПОСІБНОГО інструктора для 2 учн. з
П. І. В. кл. гімназ. пошукується на село
коло Львова, стація в місці. Зголошення
з усілями до Адм. „Піла“ для М. М. 840 1-1

ДО ВІНАЙМЛЕННЯ в Угерську, повіт
Стрий господарство 2 жоги і города
яриного, сад, дім о 3 кімнатах, столяр-
ня — може бути і кілля морти пок.
Стація залізнична в місці, до Стрия 7 км.
Відомість: Заряд школи в Яворині, п. п.
Вістова. 834 1-1

ЗГУБЛЕНІ мною документи, карту по-
буту, виставлену Дирекцією Польщі
у Львові, дипломатичний паспорт, матрй-
ку уродження, військові документи та по-
свідчення фірм уважною. Кляч Пона-
гайленко. 838 1-1

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вже можна набути з цілюю історич-
них повістей
БОГДАНА ЛЕПКОГО
п. а. „МАЗЕПА“
отсі прегарні повісті:

Мотря т. І. зол. 9-90
Мотря т. II. зол. 9-90
Не воивай? зол. 9-90

Небувала досі поява в українській літе-
ратурі! Незвичайно цікаве та легке ово-
днення не має собі рівного а повістях шог-
го року. Численні дуже потявляні голо-
скі критики. — Головний склад в
Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка
Львів, Ринок ч. 10. 830 2-6

МАГАЗИН і РОБІТНЯ
ФУТЕР
Ф. П. Любельські
Львів Рутавського 3. Тел. 48-70
поручає всілякого рода **ШКИРИ**,
ФУТРА мужські, жіночі і т. п.
перерібки виконує після найновіших
фасонів. 580 7-10

МАМИ
жадайте гігієнічної за-
сипки для дітлах
„ПУДЕР ДЗІДЗІ“
(з маркою когут)
який удержує тіло ді-
тини здоровою і в
чистоті. Шия за коробку
з ситком 60 сот.
ПУДЕР ДЗІДЗІ
Рес. Мін. Публ. Заор.
728 r) ч. 30. 3-12

Найбільш упертій білі голови

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

Футра всілякі виконує солідно,
дешево і точно
Робітня **Нароля Ширера**
ФУТЕР 794 Сенаторська 10. 4-10

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

усявають оригінальні порошки з „КОГУТІ-
КОМ“. 18-7

перевагою таких факультетів, які якнайменше були б зв'язані з безпартійною „політикою“, а кожнорічною заходами створити хочарішню шпінну для абсолютенції університету, аби охоронити їх перед найважливішою долею, долею „вільного“ інтелектуального пролетаря.

І тому то наш політичний провід не висуває під теперішню пору університетської справи на чолі своїх змагань. Уважаючи університетську справу політичним питанням, бажає його розв'язку й обсяг поставити в такі умови, щоби по можливості вирвати будучу святиню науки з кігтів репресивного політиканства.

Наші вимоги в справі високого шкільництва, річ природна, не обмежуються змаганням до заснування повного університету з перевагою життєвих, практичних факультетів. Згідно зі сучасними вимогами життя нам потрібна політехніка. Ця висока школа, наскрізь готова, гарно вивчена, високого наукового рівня, вже в Подєбрадах на перенесення її на українську національну територію. Українська Господарська Академія в Подєбрадах може бути перенесена або на Радянську Україну, або на українські землі під Польщею. З огляду на те, що Рад. Україна має вже господарські високі школи, найдосвідченішим було би перенесення її на Волинь. Розуміється, що це теж питання політичного характеру. Одночасно слід зазначити, що роль тієї школи залежна у великій мірі від зміни економічної і земельної політики Польщі у відношенні до нашого народу.

Ясно, що розв'язка усіх цих питань є незвичайно складна. Вона залежна від цілої низки передумов й умов, від нашої політичної й господарської сили, від нашої спроможності перетворити теорію у життєву практику згідно з сучасними вимогами і суспільними інтересами.

За піднесення культури українського селя.

Організаційно українські рілнічні школи

Намажуючи до шкільної анкети, поданої в „Дні“, хоту звернути увагу на азовське заведення дітяку в нашому шкільництві, себто на народні рілнічні школи. Тут і таке чуємо голоси, що такі школи є нам потрібні, але рішуче не здаємо собі справи, яких важким чинником є вони в народному господарстві.

Рілнічна культура стоїть на українських землях на великій низькому рівні. Наші селяне, використовували Жидами й поміщиками, не думають про те, щоб їх краще поводитися. Так даліше не може бути. Хто не йде з духом часу, той повертається назад. Селянські маси — це фундамент нашого народу, це однією наскрізь здорова й сильна запора перед польонізаційним походом. Тому належало б повести дуже енергійну акцію між селянством, щоб воно забралося врешті до закладання й удержання народних рілнічних шкіл, які у скорому часі піднесли б рілнічну культуру й економічно скріпили б село. Організація рілнічних шкіл тільки тоді матиме успіх, коли до неї візьмуться і її користі зрозуміє все сільське селянство. На державну поміч годі рахувати, бо вона не дає нас, зрештою нам треба своїх чисто-українських шкіл, які виховували б поступових рілнічників.

У нас в Галичині, де 85% українців є рілнічниками, вистригало покищо одна рілнічна школа на 6 повітів. Ми нарід бідний, тож тяжко буде й на не здобутися. При школі повинен бути інтернат (бурса), щоб кошт удержання зменшити до мінімуму. Господарською інтернату заряджували б самі учні кооперативним ладом під доглядом учителя. Приміщення на яких 30 учеників знайшлося б по Народніх Домах і читальнях.

Рідна Школа, що має вже зорганізовану таку школу, певно не жалуватиме вказок і спрямусь учительські сили (2 агрономів і одного учителя для загально-освітніх предметів), де буде треба. Думаю, що за рік можна б заложити 4-5 таких шкіл у Галичині й на Волині (де головне звернувши увагу на управу хмелю). Довілі можна дістати в міністерстві рілництва, якому такі школи підлягають. Наука повинна відбудуватися в зимовій порі, себто після укінчення засівів, і тривати 5 місяців. Курсів було б два (I. і II.) на протязі двох зим.

Нарікаємо на бідноту наших сільських кооперативів, але не заради цього лихого без народних рілнічних шкіл. Школа веде, крім науки, ще й пропаганду у формі відвіток про кооператив, нові методи управу ріллі, штучні погної, машинну працю на ріллі кооперативним способом, закладання досадних піл, улаштування т. зв. вілривих сіл, молочарство, айчарство, бжівництво, хмеларство тощо. Наша молодь, агрономи, що покинули високі школи за границею, знайдуть адекватне поле до попису, ну — й кусок хліба. Берім собі відрізок з Дні, де кооператив і рілнічні школи у спілці піднесли добробут села на дуже високий рівень. Не тратьмо хвилини дорогого часу! На нас наступають, тому збережимо у першу чергу сильну економічну базу села шляхом рілнічної культури народних мас.

Накінеш звертаю увагу, що згідно з законом про земельну реформу в ст. 10 (2) сказано, що чинна рілнічна школа має право старатися про приділення їй куска землі для наукових цілей, кінцевого до її удержання на підставі осуду фахівців і в порозумінні з міністерством рілництва. Що правда, цей закон є для польського населення, але не завадило після зорганізування школи подбати і про це.

В західних краях Європи, а навіть в західних воєводствах Польщі, де є сітка народних рілнічних, огородничих і т. ін. шкіл, росте швидко рілнічна культура і тамошні селянство є освітене й багате. Нашому малоземельному селянству потрібна рілнічна культура ще й тому, аби воно амло витягнути подвійний плід навіть з найменшого клатка землі. Це не є маловажна річ, чи з морга аберемо 8 чи 16 ц пшениці. Селянство само горнунеться до шкіл, коли побачить великі матеріальні користи новітньої управу ріллі.

Тому до діла — без зайвої провокації! Берімся до нього негайно і вітатию кінце до тої справи селянські маси, а по кількох роках праці народних рілнічних шкіл ми самі не пізнамо нашого темного, тихого й усіми забутого українського села!

М. Осипенко.

Українізація.

Польський голос про національну політику радянської влади на Україні.

II.

Автор вважає, що українізація є приноворелена виключно до потреб комуністичної партії, маючи на меті: а) поширити в масах комуністичні

Ідеї при допомозі рідної мови, б) підтримкою націоналістичних змагань відірвати маси від української незалежницької інтелігенції та зацікавити ступінь напруження боротьби з московським центром і в) скермуванням українського руху в корити формального націоналізму (питання мови і культури) ослабити його принципову вартість з огляду на комуністичне забарвлення його сутніх залогів. Отже комуністична партія розглядає українізацію як засіб безпеки для дальшого існування радянської влади на Україні.

Пануюча партія є свідомою того, що „українізація навіть в тій формі, а якій її переводить радянська влада, стане позначеном атутом комуністичної партії в боротьбі на міжнародній арені, нахуючи суспільні держави, в яких існує українська квістия (Польща, Румунія, Чехословаччина)“.

Крім того українізація ослабить вістря акції української еміграції проти панування комуністів на Вел. Україні і спричинить деякий заколот в умах емігрантів.

На останньому пленумі Центр. Комітету КП(б)У головному увагу звернено на проблему українізації. Приняті там тези освітлюють справжні наміри комуністичної партії в ділянці національної політики і покладають в ній надії. Четаерта теза обіймає критику попереднього відношення комун. партії до української національної проблеми. Вона звучить:

„Специфічні умови історичного розвитку України, спричинені русифікацією українського міста і більшої частини пролетаріату з одного боку, а з другого боку завзятою боротьбою з контрреволюцією, терміновано українськими соціал-шовіністами партіями, визнавання деякими нашими товаришами, що стоять на чолі нашої партії на Україні, в перших літах громадянської війни поглядів Розм Люксембург на національну квістия, — все це довело до того, що українська партійна організація на початку не доцільно значимі національної проблеми в революційній боротьбі на Україні, а деякі товариші доходили навіть до заперечування самого існування українського народу. Звідси випливало незрозуміння лєнінської розв'язки і національної квістії, недоцінювання значимі української мови і розвитку української культури, як могутнього засобу культурного движення мас, як підставового знаряддя закріплення зв'язку робітничої класи зі селянами і як неминучої передумови соціалістичного будівництва“.

Пята теза присвячена висвітненню еволюції поглядів комуністичної партії на українське національне

СТ. СІРОПОЛКО.

Українська книжна вистава в Празі.

В дні 3.—7. жовтня ц. р. відбувся в Празі Український Науковий Зїзд. При Зїзді зорганізовано книжну виставу підручників і наукових книг, виданих українською мовою за останнє десятиліття (з 1917 по 1926 р.). Вистава містила в собі приблизно 1000 книжок, які розложено по відділах згідно з десятичною системою, що встановлена Міжнародним Бібліографічним Інститутом у Брюсселі.

Тому, що питання про організацію вистави підручників і наукових книг при Науковому Зїзді було вирішено лише на два тижні до відкриття самого Зїзду, підготовна праця для організації праці переводилася нашіваду. Розуміється, годі було думати про безпосередні зносини з видавцями в справі надіслання ними своїх видань, відовідаючих програм вистави. Нагомисі прийшлося обмежитися лише тим книжковим скарбом, який мають бібліотеки українських високіх шкіл в Ч. С. Р. Але й цей скарб використано не в повній мірі, бо значна частина книжок цих бібліотек була в руках абонентів, а стегнути ті книжки від абонентів для книжної вистави просто не було часу.

Отже книжна вистава містила в собі, на загаль беручи, не більше 50% всієї продукції підручників і наукових книжок, виданих українською мовою за увесь час після революції 1917 р. Однак і те, що експонувала книжка вистава, робило на відважача вистави солідне враження. У всякому разі вона давала кожному українцю про розвиток книжної продукції в галузі науки як на Вел. Україні, так і на інших українських землях і на еміграції, а крім того знайомила відвідувача вистави з го-

ловними новинами з кожної галузі науки й мистецтва.

Виставу відвідувано досить інтенсивно, а саме на протязі 3 днів відвідало книжну виставу 247 осіб — як членів зїзду так і сторонніх. Перейду до стислого огляду кожного з відділів книжної вистави.

Загальний відділ (а) відкривався повним комплетом видань Українського Наукового Інституту Книгознавства в Київі, серед яких слід зазначити тільки виданий І. том праць цього Інституту під назвою „Українська книга XV.—XVI.—XVIII. ст.“, а також поважний журнал „Бібліографічні Вісті“ (чому не „Вісти“?). Тут же розміщено ріжні бібліографічні праці та бібліографічні часописи, починаючи від „Книгаря“ що виходив у Київі з 1917 р. по 1920 р., видання Всенародної Бібліотеки України при Українській Академії Наук, серед яких слід зазначити „Бібліографічний Збірник“ ч. I, „Праці першої конференції наукових бібліотек У. С. Р. Р.“ (Київ, 1926, 176 стор.), видання Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, — між іншим „Історія українського друкарства“ проф. І. Огієнка, т. I.

Відділ філософії (I) містив у собі переважно ті курси, які було видано накладом українських високіх шкіл в Ч. С. Р. З інших видань слід зазначити книжку акад. Д. Багалія та М. Яворського „Український філософ Т. С. Сковорода“ та цілу серію книжок, присвячених національному питанню, в числі яких була виставлена тільки що видана книжка Д. Донцова „Націоналізм“ (Львів, 1926 р.). Найбільш бідно був представлений відділ релігії (2); тут експоновано було лише видання В.—ва „Українська Автокефальна Церква“.

Зате досить багатий був відділ соціології (3). Найбільшу частину книжок в цьому відділі складали книжки економічного характеру. Перш за все слід вказати на цілу низку підручників з політичної економії та її історії (праці проф.

В. Тимошенка, проф. О. Мицюка, доц. І. Кабачкова, проф. І. Шимонівца, книжка Ф. Михалевського „Початковий курс політичної економії“ (Київ, 1926 р.), з економічної географії України (проф. І. Фещенка-Чопівського, проф. К. Воблого, проф. Я. Пільського та и.), з фінансової науки і т. п. По друге — поважне місце займали книжки, присвячені кооперативу. З нових видань в цій галузі науки можна зазначити такі: „Історія кооперативу“ С. Бородавського (Прага, 1925), „Теорія і практика кооперативного кредиту“ — Йогож (Подєбради, 1925 р.), „Принципи і теорія кооперативу“ О. Тотомиці, „Кооператив в суспільстві капіталістичному та радянському“ П. Височанського (К., 1925 р.), „Начерк розвитку української споживчої кооперативу“ — Йогож (Х., 1925 р.), „Сільсько-господарська кооперативу“ Мавеського (Х., 1925 р.) й ин.

Щодо науки права, то вона була представлена переважно курсами професорів Українського Університету в Празі. З інших видань слід зазначити книжки: „Народний суд в Українській Соц. Респ. Республіці“ Д. Пещанського (Х., 1924 р.), „Торговельне правознавство“ проф. М. Мітілю (Х., 1924 р.), „Право спадкоємства“ Г. Волкова (Х., 1925 р.), „Збірник Правничої Комісії ітаку Т.—ва ім. Шевченка у Львові“ (Л., 1925 р.), „Праці комісії для вивчення значимого права України“, вид. Української Академії Наук (К., 1925 р.), „Праці комісії для вивчення історії зах.-руського та українського права“, вид. Українська Акад. Наук (К., 1925 р.) та ин.

Накінеш до цього відділу належить педагогіка. Тут виставлено ріжні букварі, читачки, методичні, а крім того теоретичні праці з дошкільного виховання, шкільної справи та позашкільної освіти. Серед найновіших педагогічних видань можна зазначити „Красназнавство в трудовій школі“ П. Волобуєва і П. Мостового (К., 1926 р.), „Педагогічна освіта на Україні“

М. Зотіна (Х., 1926 р.) і ин. Тут же виставлено педагогічні журнали, що виходили з 1917 р. на всіх українських землях. Відділ мовознавства (4) включав у собі головним чином ріжні граматичні української мови, а також студії над українською мовою. З нових праць в цій галузі науки можна вказати на „Український язык у минулому й тепер“ К. Німчинова (Х., 1925 р.), „Уваги до сучасної української літературної мови“ О. Куріло (Х., 1925 р.) й ин.

У відділі чистих наук (5) знайшли собі місце підручники та книжки з математики, фізики, хемії та природознавства. Значну частину книжок цього відділу складали курси професорів Українського Педаг. Інституту в Празі та Господ. Академії в Подєбрадах. Чимало було видань також Української Академії Наук. Серед останніх можна зазначити „Застосування комплексних величин до теорії суспільних зазначюг“ проф. М. Оглобліна, „Про квадратичні форми та лінійні перетворення“ М. Кравчука, „Заміски фізично-математичного відділу“, „Українські Геометричні Вісти“, „Минуле фази Поділля“ В. Храпівича, „Свації Поділля“ — Йогож, „Бюлетень кабінету антропології та етнології та ин. Із числа інших видань слід одмітити підручники, видані Держ. Вид. Україн. Гром. Видавн. Фондом, Вид.-вом „Шлях освіти“ й ин.

Відділ прикладних наук (6) містив у собі підручники і книжки з медицини, історії та сільського господарства. Цей відділ складався також переважно з видань українських шкіл в Ч. С. Р. З інших видань в галузі медицини можна зазначити такі: „Фізіологія людини“ проф. Давидського (Х., 1925 р.), „Кур-фізіології“ Ісаїна (Х., 1926 р.), „Внутрішні хвороби“ Целітнера, (Х., 1926 р.), „Хвороби нутра горла та носа“ Пучківського (Х., 1926 р.), „Курорти України“ І. Холодного (Х., 1926 р.) й ин.; в галузі історії та сільського господарства з числа радянських ви-